

25 nedeľa A 2020

AI Koľkí z nás už v živote zažili, že sa k nám niekto správal nespravodlivo? Skoro všetci sme už prežili nejaké zranenie, keď boli naše sny a predstavy o ľudskej spravodlivosti zničené.

KE V dnešnom evanjeliu Ježiš predstavuje Božie kráľovstvo ako kráľovstvo Božej spravodlivosti, nie nevyhnutne ľudskej spravodlivosti alebo férovosti. Najlepšie to vyjadrujú tieto Ježišove slová: „Či na mňa zazeráš preto, že som dobrý?“

DI Toto podobenstvo nám môže pripadať, akoby popisovalo čisto imaginárnu situáciu, ale to zďaleka nie je pravda. Okrem spôsobu platby je v podobenstve popísané, čo sa v Palestíne v istom ročnom období stalo. Úroda hrozna dozrela koncom septembra a blížili sa jesenné dažde. Ak sa úroda nezhrmala pred dažďami, potom bola zničená; a tak spracovať úrodu boli veľké preteky s časom. Víťaný bol každý pracovník, aj keď práci mohol venovať iba hodinu.

Muži, ktorí stáli na tržnici, neboli pouliční zaháľači, ktorí márnili čas. Prvý človek tam prišiel ráno, niesol svoje náradie a čakal, kým si ho niekto najme. Muži, ktorí stáli na tržnici, čakali na prácu a skutočnosť, že niektorí z nich stáli aj do piatej hodiny večer, je dôkazom toho, ako zúfalo tú prácu potrebovali. Prečo? Potrebovali tiež uživiť rodiny. Výplata: denár alebo drachma bola pre pracujúceho človeka bežná denná mzda. Ten, kto pracoval kratšie, mal dostať menej peňazí. Ľudská a trhová logika je tu jasná. Ale Ježiš chce predstaviť hodnoty Božieho kráľovstva. A tam je logika trochu odlišná.

PAR Pred Bohom nemôžeme trvať na pevnom pomere medzi výkonom a odmenou. Nemôžeme sa domáhať vypočítateľnej odmeny na základe nášho výkonu. Boh nenechá žiadnu námahu bez odmeny. Boh si však ponecháva vlastnú zvrchovanú slobodu a môže bohato obdarovať zo svojej slobodnej dobroty - nehľadiac na všetky zásluhy. Ľudské konanie a ľudské zásluhy nie sú nikdy bezvýznamné, stále si uchovávajú svoju hodnotu pred Bohom. Nemôžu však uložiť nejakú normu odplaty a nemôžu obmedziť slobodu jeho zvrchovaného konania a jeho dobroty. Dá sa to zhrnúť aj takto: spravodlivosť odmeňuje podľa zásluh, ale dobrota dáva podľa potrieb. A aj tí poslední majú veľkú potrebu uživiť rodiny. Božia dobrota im chce pomôcť z lásky. Ako dôvod svojho konania voči posledným najatým

robotníkom zmieňuje pán vinice dobrotu, nie spravodlivosť. Plnú mzdu dostali nie preto, že by si ju zaslúžili svojou prácou alebo že by na ňu mali nárok, ale preto, že pán vinice je dobrý. Chce obdarovať a pomôcť. Týmto podobenstvom nás Ježiš nabáda, že nemáme vopred vypočítavať a predpisovať Bohu, čo má darovať nám a ostatným. Nemáme porovnávať Božie dary a potom si u neho sťažovať, že sa domnievame, že sme prišli skrátka. Máme verne naplňovať naše úlohy a vďačne prijímať všetko, čím nás Boh obdarúva. Máme rešpektovať Božiu slobodu a dobrotu a radowať sa z každého znamenia jeho dobroty, aj keď sa nás osobne netýka. Prikázanie "miluj svojho blížneho ako seba samého" vylučuje závisť a žiada, aby človek, podľa Božieho vzoru, doprial blížnemu rovnakým spôsobom výhodu a nezaslúžený dar, aký by si sám želal.

MY Dobrota je dôležitejšia než len ľudská spravodlivosť. K istému opátovi priviedli zlodca, ktorého chytili pri čine. "Prečo kradneš?" Spýtal sa opát. "Mám hlad," odpovedal zloďej. "Dajte mu najesť, kedykoľvek bude potrebovať," povedal opát svojim mníchom. Onedlho ho priviedli znova. "Tvoja láskavosť nepomohla, zase kradol, budeme ho musieť nejakú potrestať," sťažovali sa sklamaní mníši. "Prečo kradneš, keď máš čo jesť?" Spýtal sa opát. "Neviem, čo iného by som robil," odpovedal zloďej. "Dajte mu prácu a miesto na spanie," prikázal opát udiveným mníchom. Tú priviedli toho muža tretíkrát. "Na toho žiadna zhovievavosť neplatí! Opäť sme ho chytili pri krádeži, už ho môžeme potrestať?" Pýtali sa mníši. "Prečo si kradol teraz?" Spýtal sa opát. "Som zloďej, všetci ma tak nazývajú, a tak kradnem." Tú opát povedal: "Dajte mu nový odev a nové meno, už ho nikdy nenazývajte zloďejom." A od tej chvíle sa ten človek zmenil. Opátova dobrota zvíťazila nad čírou spravodlivosťou ostatných rádových mníchov.

ADE V podobenstve o robotníkoch na vinici je popísaný štýl Božieho konania, ktorý sa zjavuje aj v Ježišovej činnosti, ktorá je zameraná na hľadanie "posledných". Účelom podobenstva je zboriť všeobecnú logiku spravodlivého myslenia o výkonoch a zodpovedajúcich odmenách, ktorá je vypožičaná z ekonomického uvažovania - a uvažovať o vzťahu k Bohu. Spása, ktorú Ježiš hlása, nie je iba plodom ľudského snaženia, ale nezaslúženým, veľkodušným a štedrým Božím darom. Amen.